

MIJO LONČARIĆ

Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje

Ulica Republike Austrije 16, HR-10000 Zagreb

mijo.loncaric@gmail.com

PROZODIJA HRVATSKIH PUNKTOVA U OPĆESLAVENSKOM LINGVISTIČKOM ATLASU – PRILOG GEOLINGVISTIČKIM ISTRAŽIVANJIMA HRVATSKOGA JEZIKA

U *Fonetsko-gramatičkom nizu Općeslavenskoga lingvističkog atlasa* do sada nije predviđen svezak za prozodiju. U ovom se radu¹ pokazuje jedan primjer metode za akcentuaciju, s kartom prozodijskih sustava hrvatskih punktova OLA. Prikazuje se inventar i glavna distribucija prozodema u okviru riječi. Iznose se i novije spoznaje o sustavima nekih punktova OLA.

0. Uvod

Hrvatski jezik istraživan je u okviru nekoliko višejezičnih atlasa: *Mediterranskoga atlasa* (za koji je istraživanje prekinuto), *Općeslavenskoga lingvističkog atlasa* (OLA), *Europskoga lingvističkog atlasa* (*Atlas linguarum Europae – ALE*) i atlasa srednjojužnoslavenskih jezika (*Srpsko-hrvatski dijalektološki atlas*, koji je napušten). Hrvatski govori u Bosni i Hercegovini istraženi su za *Bosansko-hercegovački dijalektološki atlas*. Tri projekta (*Općeslavenski lingvistički atlas – OLA*, *Europski lingvistički atlas – ALE* i nacionalni atlas *Hrvatski jezični atlas – HJA*²) bila su objedinjena u Hrvatskoj akademiji znanosti i umjetnosti kao pro-

¹ Ovaj je rad napisan u okviru projekta *Općeslavenski lingvistički atlas i Europski lingvistički atlas* Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, koji je podupirala Hrvatska zaklada za znanost pod brojem HRZZ 8706. Ta se geolingvistička istraživanja nastavljaju u okviru projekta *Lingvistička geografija Hrvatske u europskome okružju* (LinGeH), voditelja akademika Gorana Filipija, koji podupire Hrvatska zaklada za znanost.

² Većina europskih naroda i zemalja fundamentalna istraživanja terenske raznolikosti u jeziku, razlike između narodnih govora na terenu, obavila je već krajem 19. stoljeća, ili u prvoj polovi-

jekt *Lingvistička geografija*. Nacionalni *Hrvatski jezični atlas* (HJA) 1996. preuzima Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje. U prvoj fazi izrade HJA trebao je biti izrađen atlas hrvatskoga jezika, i to s punktovima u Hrvatskoj, Bosni i Hercegovini te dijaspori (oko 410 punktova). U drugoj fazi trebao je obuhvatiti i jezike manjina u Hrvatskoj. Zbog neadekvatnog financiranja terenskog istraživanja prišlo se izradi fonoloških opisa čakavskih punktova, koji su gotovo svi bili istraženi, i opisi su izrađeni. Dio tih opisa objavljen je u *Hrvatskom dijalektološkom zborniku* 19.

S obzirom na to da je projekt u Institutu zamro, predlaže se da se pri Hrvatskoj akademiji znanosti i umjetnosti obnovi projekt *Lingvistička geografija*, s tri dijela: OLA, ALE i HJA. Valja razmotriti moderniziranje koncepcije nacionalnoga atlasa i primjenu novijih metoda, primjerice metoda i karata strukturalne lingvističke geografije (inventarne, genetske, komparativne...) te dijalektometrijskih metoda, dvodimenzionalnih i trodimenzionalnih.

U *Fonetsko-gramatičkom nizu Općeslavenskoga lingvističkog atlasa* do sada nije predviđen svezak za prozodiju. U ovom radu pokazujem jedan primjer metode za akcentuaciju, s kartom prozodijskih sustava hrvatskih punktova OLA, što je zbog specifičnosti i raznolikosti sustava posebno važno. Prikazujem inventar i glavnu distribuciju prozodema u okviru riječi (*Wortakzent*). Kako u punktovima OLA nisu obuhvaćeni svi poznati suprasegmentni sustavi u hrvatskom jeziku, za govore s takvim sustavima poslužio sam se građom za *Hrvatski jezični atlas*.³

Akcentatske karte mogu biti kao i karte koje prikazuju foneme. Akcentatski svezak atlasa trebao bi obuhvatiti sve vidove prozodije, i strukturne i razvojne, tako strukturne sinkronijske (inventarne, distribucijske, realizacijske, izgovorne), i razvojne po pojedinim naglascima (stari akut, cirkumfleks i kratki čelni recesivni naglasak, novi praslavenski akut, dug i kratak, novi praslavenski cirkumfleks...).

Sustavne karte hrvatske kao i srednjojužnoslavenske te slovenske akcentuacije dao je Kapović 2015. Ono što više-manje znamo prikazano je pregnantno i na jednom mjestu. Centralna je karta *Broj naglasaka u dijalektima* (2015: 50–51).

Istakao bih još karte: *Područje s djelomičnim progresivnim pomakom cirkumfleksa* (2015: 254), *Ivšičeva retrakcija* (2015: 356), *Čakavske izoglose* (2015: 592), *Najstarije fonetske naglasne izoglose u zapadnojužnoslavenskom* (2015: 624), *Čuvanje neoakuta* (2015: 658–659). Sanja Zubčić (2017) dala je precizne karte o neocirkumfleksu, u prezentu i u pridjeva.

ci 20. st. Za hrvatski jezik i jezike manjina u Hrvatskoj istraživanja još uvijek nisu provedena u potpunosti, nisu istraženi svi predviđeni punktovi. Stoga je to najvažniji zadatak ne samo hrvatskoga jezikoslovlja i filologije, nego i jedan od najvažnijih zadataka hrvatske znanosti i kulture.

³ Kad bi se uzela u obzir sve distribucije, bio bi to velik broj sustava, npr. samo u kajkavskom narječju ima ih preko 20.

1. Akcenatska klasifikacija

Istraživanje je obuhvatilo 55 mjesnih govora, od toga 33 u Hrvatskoj, 6 hrvatskih govora u Bosni i Hercegovini te 16 govora u dijaspori, a rezultati istraživanja prikazani su na karti *Akcenatski tipovi hrvatskih punktova za OLA* (Prilog 5.).⁴

Tip 0. Tip s nijednim fonološkim prozodijskim obilježjem nije nađen u hrvatskom jeziku.⁵

Tip I. Može se govoriti o dva tipa s jednim prozodijskim fonološkim obilježjem.⁶

1. Tip u kojem je relevantno mjesto naglaska – ima ga međimurski dijalekt i dio govora gornjosutlanskoga dijalekta (humsko-kumrovečki poddijalekt). Punkt OLA 31. Prelog u Međimurju nije dobro istražen, pa onda ni interpretiran, tj. navodi se kao da su u njemu fonološka dva obilježja, mjesto naglaska i kvantiteta, a fonološko je samo mjesto. Za primjer toga tipa u mađarskom Pomurju navodi se punkt HJA h391 Serdahel, a u gornjosutlanskom dijalektu punkt HJA h14 Hum na Sutli.

2. Drugi bi tip bio u podravskom dijalektu, u govorima s tzv. zakonom dvaju slogova (Fancev: *Zweisilbengesetz*; Ivšičev tip IV₇). Takav bi tip bio, barem danas, i u Miklinovcu, predgrađu Koprivnice, gdje je Ivšić utvrdio nešto drukčiji sustav, tj. da imaju i obilježje modulacije. Taj se tip obično interpretira kao tip s dva obilježja: (a) kvantitetom i (b) mjestom, ali se može, možda i točnije, interpretirati i kao tip s jednim obilježjem, i to kvantitetom, a za mjesto se može uzeti da je fiksirano, i to na predzadnjoj mori riječi.⁷

⁴ Ova je karta nastala na podlozi Karte *Hrvatski jezični atlas*, a izradila ju je dr. sc. Martina Bašić, na čemu joj još jedanput srdačno zahvaljujem.

⁵ Ima ga u makedonskom jeziku, i to tri podtipa: jedan s fiksiranim naglaskom na antepenultimi i dva na penultimi. Obično fiksirano mjesto vrijedi za akcenatsku riječ (akcenatski blok). U pojedinim su govorima odstupanja od fiksiranoga mjesta.

⁶ Služim se transkripcijom prihvaćenom za *Hrvatski jezični atlas*, tj. poboljšanom tradicijskom hrvatskom transkripcijom, uz otklanjanje slabosti da se različiti akcenti bilježe istim znakom (znak " za kratkosilazni naglasak i „ekspiratorni“ naglasak, tj. znak siline na kratkom slogu). Ta transkripcija ima nekih tehničkih prednosti pred onom prihvaćenom u OLA, koja se temelji na API (za oznaku naglašenoga vokala potreban je samo jedan slovni znak).

⁷ Za dvije kajkavske specifičnosti, unakrsnu metatoniju i ograničenje mjesta naglaska, nije bilo dobrog tumačenja. Vrlo je zanimljivo Langstonovo mišljenje o metatoniji, koje prihvaća i Kapović (Kapović 2015: 670). Mislim da je Ivšić bio na pravom putu s usporedbom s litavskim jezikom. U svakom slučaju, smatram da su pojave vrlo stare, da ih treba staviti u isto vrijeme kada i progresivni pomak čelnih naglasaka tipa *zlatô*, jer se ne mogu protumačiti kasnijim razvojem. Podravska stabilizacija *jag'oda*, *lop'ata* može se povezati s vremenom prije dolaska Mađara, dakle sa stabilizacijom u poljskom jeziku, gdje je kasnije izgubljena opreka po modulaciji (tonu), te pretpostavljenim naglaskom na predzadnjem slogu u slovačkom jeziku, gdje se čuva kvantiteta.

Tip II. Tip s dva fonološka prozodijska obilježja, i to:

1. Fonološki su kvantiteta i modulacija, tip sa zakonom dvaju slogova, ali s fonološkom modulacijom (Ivšićev tip IV₈), u Miklinovcu. Danas je tamo ista akcentuacija kao i u ostalim govorima podravskoga kajkavskoga dijalekta. Možda je i prije bio tip I.2, a Ivšić ga nije dobro utvrdio, kao npr. akcentuaciju s mjestom naglasaka u Međimurju. Taj tip obično se interpretira kao tip s trima obilježjima: mjestom, kvantitetom i modulacijom.

2. Fonološki su mjesto i kvantiteta. Čest je tip u hrvatskom jeziku, u sva tri narječja. Podpodtipovi se razlikuju po nenaglašenoj duljini, fonološkoj kvantiteti izvan naglašenoga sloga, po čemu mogu biti tri:

(a) s prednaglasnom i zanaglasnom duljinom,

(b) s prednaglasnom duljinom,

(c) sa zanaglasnom duljinom.

Podpodtip (a) najrjeđi je (npr. 23, 26, 37, 147a, 153*, h367). Punkt OLA 153. Homok nije dobro istražen, pa ni interpretiran, u njemu su fonološki mjesto naglasaka i kvantiteta, a ne i modulacija. Fonetski obično dolazi i do fakultativne neutralizacije opreke po kvantiteti.

Specifičan je sustav u HJA h117. Stari Gradac (Virovitica), zasad utvrđen još u dva mjesta. U većini slučajeva, riječi i oblika, naglasak je ograničen na zadnja dva sloga (tip Virje), ali u imperativu može biti i na antepenultimi, te u nekim pojedinačnim riječima (*m'islam*, *misl'ite* prezent 2. pl., *m'islite* imperativ 2. pl.). Sličan je sustav u gradišćanskom h380 Bajngrobu, gdje je Neweklowsky najprije mislio da je takav sustav, ali je kasnije utvrdio da je ukinuta opreka po kvantiteti.

Tip III. Tri su prozodijska fonološka obilježja: mjesto naglasaka,⁸ kvantiteta⁹ i modulacija.¹⁰

⁸ Dvojni, dvostruki naglasak – riječ je o realizaciji, fiziologiji naglasaka gdje je proces pomicanja naglasaka sa starijeg mjesta na prethodni slog, a silina je podijeljena na staro (silazna modulacija) i novo mjesto (uzlazna modulacija), npr. *vòdà*, *kazì:vò*., u punktu Gradište, OLA 52.

⁹ „Kanovački“ naglasak, naglasne dublete riječi – u nekim govorima, npr. u HJA 256 Tribunj, na mjestu novoštokavskoga kratkouzlaznoga (novoga) naglasaka, s prenesenom silinom prema početku riječi, redovne su naglasne dublete riječi, s dugim i kratkim uzlaznim naglasakom, npr. *žéna*, *sélo* i *žèna*, *sèlo* (ali samo *gláva*, *dite*).

¹⁰ O tipovima novoštokavske akcentuacije pisali su Belić 1925. i Kravar 1988., koji, ne poznavajući Belićev rad, iznosi u osnovi iste zaključke. I. realizacija, fiziologija: tri su različite realizacije, fiziologije novoštokavskoga inventara (uzlaznih naglasaka) u četveroakcenatskom sustavu. Kravar ih ovako opisuje: 1. jednosložna – jugozapadna (hercegovačko-neretvanska, „humaska“); 2. dvosložna – sjeveroistočna (panonska, slavonsko-vojvođanska); 3. kombinacija (1/2) „prijelazna“ (centralna, „dinarska“, hrvatsko-bosansko-srbijanska); II. fonološka interpretacija: moguća je fonološka interpretacija četveronaglasnoga sustava kao sustava bez posebnoga fonološkog obilježja modulacije (tona, intonacije), koja se svodi na starije mjesto naglasaka, prije

Čest je tip u sva tri narječja.¹¹ Podtipovi se razlikuju po tome postoji li opreka po modulaciji u kratkom slogu ili samo u dugom slogu. Podpodtipovi se razlikuju po nenaglašenoj duljini.

2. Hrvatski punktovi OLA i dodatni HJA¹²

22 Žminj	45 Otok (Sinj)	h14 Hum na Sutli
23 Cres	46 Guber (Livno)	h117 Stari Gradac (Virovitica)
24 Dobrinj	48 Dobretići (Jajce)	h256 Tribunj
25 Rukavac	49 Vijaka (Vareš)	h365 Tivat
26 Močila	51 Tramošnica (Gradačac)	h367 Janjevo
27 Domagović	52 Gradište	h373 Hrvatski Grob (Chorvátski Grob)
28 Domaslovec	56 Lastovo	h380 Bajngrob (Weingraben)
29 Začretje	57 Grude (Ljubuški)	h391 Serdahel (Tótszerdahely)
30 Cubinec	59 Kreševo	h394 Lukovišće (Lakocsa)
31 Prelog	65 Cavtat	h400 Tukulja (Tököl)
32 Virje	146a Stinjaki (Stinatz)	h403 Tavankut
33 Trnovac	147a Čemba (Schandorf)	h409 Hrtkovci
34 Brinje	148a Pajngrt (Baumgarten)	h412 Starčevo
35 Trebarjevo	150 Poganj (Pogány)	h415 Keča (Checea)
36 Mala Peratovica	151 Dušnok (Dusnok)	MKL Miklinovec (Koprivnica)
37 Sali	153 Homok (Foróthomok)	
39 Magića Mala	168 Klokotič (Clocotici)	
40 Strizivojna		
41 Valpovo		
42 Komiža		
43 Trogir		
44 Vrbanj		
44a Kruč (Acquaviva Collecroce)		

novoštokavskoga pomaka siline.

¹¹ Nije vjerojatan i četvrti tip sustava s dugouzlaznim naglaskom (uzlazne realizacije u dugom slogu). Moguće su lokalne varijante izgovora. Mislim da nisu realni „šestočlani“ sustavi o kojima piše Remetić (2004), vjerojatno se radi o lokalnim realizacijskim varijantama.

¹² Brojevi punktova OLA bez oznake su, punktovi HJA imaju oznaku h.

3. Abecedni popis punktova

Bajngrob (Weingraben) h380	Miklinovec (Koprivnica) MKL
Brinje 34	Močila 26
Cavtat 65	Otok (Sinj) 45
Cres 23	Pajngrt (Baumgarten) 148a
Cubinec 30	Poganj (Pogány) 150
Čemba (Schandorf) 147a	Prelog 31
Dobretići (Jajce) 48	Rukavac 25
Dobrinj 24	Sali 37
Domagović 27	Serdahel (Tótszerdahely) h391
Domaslovec 28	Starčevo h412
Dušnok (Dusnok) 151	Stari Gradac (Virovitica) h117
Gradište 52	Stinjaki (Stinatz) 146a
Grude (Ljubuški) 57	Strizivojna 40
Guber (Livno) 46	Tavankut h403
Homok (Foróthomok) 153	Tivat h365
Hrtkovci h409	Tramošnica (Gradačac) 51
Hrvatski Grob (Chorvátski Grob) h373	Trebarjevo 35
Hum na Sutli h14	Tribunj h256
Janjevo h367	Trnovac 33
Keča (Checea) h415	Trogir 43
Klokotič (Clocotici) 168	Tukulja (Tököl) h400
Komiža 42	Valpovo 41
Kreševo 59	Vijaka (Vareš) 49
Kruč (Acquaviva Collecroce) 44a	Virje 32
Lastovo 56	Vrbanj 44
Lukovišće (Lakocsa) h394	Začretje 29
Magića Mala 39	Žminj 22
Mala Peratovica 36	

Literatura

- Slavatlas*: Общеславянский лингвистический атлас – <http://www.slavatlas.org/>
- OLA – Začetna stran* <http://ola.zrc-sazu.si/>
- OLA F = *Общеславянский лингвистический атлас. Серия фонетико-грамматическая*
- Выпуск 1. Рефлексы *ě. Под общ. ред. В. В. Иванова. 1988. Белград. 164 с.
- Выпуск 2а. Рефлексы *ę. Гл. ред. В. В. Иванов. 1990. Москва. 176 с.
- Выпуск 2б. Рефлексы *q. 1990. Wrocław – Warszawa – Kraków. 125 с.
- Выпуск 3. Рефлексы *ьг, *ьг, *ьл, *ьл. Под ред. Я. Басары и др. 1994. Warszawa. 164 с.
- Выпуск 4а. Рефлексы *ь, *ь. Отв. ред. Д. Брозович. 2006. Загреб. 162 с.
- Выпуск 4б. Рефлексы *ь, *ь. Вторичные гласные. 2003. Скопје. 148 с.
- Выпуск 5. Рефлексы *o. Отв. ред. Т. И. Вендина, Л. Э. Калнынь. 2008. Москва. 161 с.
- Выпуск 6. Рефлексы *e. Отв. ред. Т. И. Вендина, Л. Э. Калнынь. 2011. Москва. 183 с.
- ALE* – 1975. *Atlas Linguarum Europae: Introduction*. Assen; 1997. *Atlas Linguarum Europae: Perspectives nouvelles en géolinguistique*. Roma.
- Atlas slovenského jazyka* I– V. 1968 – 1984. Bratislava.
- Belić, Aleksandar. 1925. *Osnovi istorije srpskohrvatskog jezika: I. Fonetika: Univerzitetska predavanja*. Beograd.
- Brozović, Dalibor. 1963. O fonetskoj transkripciji u srpskohrvatskom dijalekto-loškom atlasu. *Zbornik za filologiju i lingvistiku*, 6, Novi Sad, 93–116.
- Brozović, Dalibor. 2000. *Dijalektološki atlas. Važno izvorište jezikoslovnih podataka*. <http://www.matica.hr/vijenac/198/dijalektoloski-atlas-15765/> (pristupljeno 4. 10. 2018.)
- Browne, E. W.; J. D. McCawley. 1965. Srpskohrvatski akcenat. *Zbornik za filologiju i lingvistiku*, VIII, Novi Sad, 147–151.
- Český jazykový atlas*. I–VI. 1992, 1997, 1999, 2002, 2004, 2005.
- Deanović, Mirko. 1959. Lingvistički atlas Mediterana. *Zbornik za filologiju i lingvistiku*, 2, Novi Sad, 7–15.
- Filipi, Goran; Buršić Giudici, Barbara. 1998. *Istriotski lingvistički atlas. Atlante linguistico istrioto*. Pula: Znanstvena udruga Mediteran.
- Finka, Božidar. 1983. O našoj dijalekatskoj geografiji (+ 2 karte). *Zbornik za narodni život i običaje Južnih Slavena*, 49, Zagreb, 179–194.
- Finka, Božidar. 1988. *Afirmacija lingvističke geografije. Vijesti JAZU*, IX/21, Zagreb, 42–50.

- Finka, Božidar. 1989. O našoj dijalekatskoj geografiji i dijalektološkoj leksikografiji. *Hrvatski dijalektološki zbornik*, 8, Zagreb, 7–11.
- Fonološki opisi srpskohrvatskih/hrvatskosrpskih, slovenačkih i makedonskih govora obuhvaćenih Opšteslovenskim lingvističkim atlasom*. 1981. Sarajevo: ANUBiH.
- Gard, Paul. 1993. *Naglasak*. Zagreb: Školska knjiga.
- Gilliéron, Jules; Edmont, Edmond. 1902. – 1920. *Atlas linguistique de la France. Publié par Jules Gilliéron et Edmond Edmont*. 10 Lieferungen. Paris: Champion, (ALF).
- Halilović, Senahid; Tunović, Ilijas; Šehović, Amela. 2009. *Govor grada Sarajeva i razgovorni bosanski jezik*. Sarajevo: Slavistički komitet.
- Kapović, Mate. 2015. *Povijest hrvatske akcentuacije. Fonetika*. Zagreb: Matica hrvatska.
- Kovačec, August. 2000. Lingvistička geografija i srodne metode. *Uvod u opću lingvistiku*. Prir. Zrinjka Glovacki-Bernardi. Zagreb: Školska knjiga, 53–74.
- Kravar, Miroslav. 1988. Prilog fonetici četveroakcenatskoga sistema. *Filologija*, 16, Zagreb, 101–113.
- Landaou, Ernestina; Lončarić, Mijo; Horga, Damir; Škarić, Ivo. 1999. Croatian. *Handbook of the International Phonetic Association: A Guide to the Use of the International Phonetic Alphabet*. Cambridge: Cambridge University Press, 66–69.
- Lisac, Josip. 2003. *Hrvatska dijalektologija 1. Hrvatski dijalekti i govori štokavskog narječja i hrvatski govori torlačkoga narječja*. Zagreb: Golden marketing – Tehnička knjiga.
- Lisac, Josip. 2009. *Hrvatska dijalektologija 2. Čakavsko narječje*. Zagreb: Golden marketing – Tehnička knjiga.
- Lončarić, Mijo. 1996. *Hrvatski dijalektološki atlas*. web MZOŠ.
- Lončarić, Mijo. 1997. “Hrvatski jezični atlas” – prioritet hrvatskoga jezikoslovlja i filologije te jedan od najvažnijih nacionalnih zadataka znanosti i kulture. <https://www.bib.irb.hr/656481> (pristupljeno 4. 10. 2018.)
- Lončarić, Mijo. 2001. *Hrvatski jezični atlas*. web MZOŠ.
- Lončarić, Mijo. 2005a. Stabilizacija naglasaka u kajkavštini. *Slavistische Forschungen. In memoriam Reinhold Olesch*. Ur. Angelika Lauhus i Bodo Zelinsky. Köln: Böhlau, 111–118.
- Lončarić, Mijo. 2005b. O akcenatskim tipološkim sličnostima između hrvatskih i makedonskih govora. *Arealna lingvistika: teorii i metodi*. Ur. Zuzanna Topolińska. Skopje: Makedonska akademija na naukite i umetnostite, 165–175.
- Lončarić, Mijo. 2006. Dijalektološka istraživanja u Institutu za hrvatski jezik i jezikoslovlje. *Diachronija in sinhronija v dialektoloških raziskavah*. Ur. Mihaela Koletnik i Vera Smole. Maribor: Slavistično društvo, 37–46.

- Lončarić, Mijo. 2011. Čakavština i lingvistička geografija. *Riječki filološki dani* 9. Ur. Diana Stolac. Rijeka: Filozofski fakultet, 387–395.
- Lončarić, Mijo. 2013. Rad Božidara Finke na lingvističkoj geografiji. *Hrvatski dijalektološki zbornik*, 18, Zagreb, 33–46.
- Lončarić, Mijo. 2014. *Najvažniji zadaci hrvatskoga jezikoslovlja // Knjiga sažetaka*. Zagreb: Hrvatsko filološko društvo.
- Makedonski dijalekten atlas. Prolegomena*. 2009. Skopje: Institut za makedonski jazik Krste Misirkov.
- Menac-Mihalić, Mira. 2009. Općeslavenski lingvistički atlas, Refleksi *jora* i *jera*, 2006 (2007). *Hrvatski dijalektološki zbornik*, 15, Zagreb, 9–11.
- Menac-Mihalić, Mira; Celinić, Anita. 2013. Čakavsko narječje u jezičnim atlasima. (s primjerima karata razvoja *ę u ‘jezik’, ‘jetra’, ‘žeđ’). *Hrvatski dijalektološki zbornik*, 18, Zagreb, 219–237.
- Общеславянский лингвистический атлас. Вступительный выпуск: Общие принципы. Справочные материалы*. 2-е изд., испр. и доп. 1994. Moskva.
- Phonogrammarchiv*. 2009. *Croatian Recordings 1901–1936. – Series 11/1*: Herausgeber: Dietrich Schüller. Bearbeiterin: Gerda Lechleitner. Mit Beiträgen von Walter Breu, Naila Ceribašić, Radoslav Katičić, Franz Lechleitner, Gerda; Lončarić, Mijo; Marošević, Grozdana; Marušić, Dario; Neweklowsky, Gerhard i Primorac, Jakša. OEAW PHA CD 27, 2009.
- Remetić, Slobodan. 2004. O šestočlanom prozodijskom sistemu u govoru Kladnja i okoline. *Zbornik radova sa međunarodnog naučnog skupa Život i delo akademika Pavla Ivića*. Subotica – Novi Sad – Beograd: Gradska biblioteka – Matica srpska – SANU, 651–660.
- Rešetar, Milan. 1897a. *Pitanja i odgovori prostoga naroda*. Sarajevo.
- Rešetar, Milan. 1897b. *Zbirka upitnika s istraživanja govora u Bosni i Hercegovini* (nalazi se u Zemaljskom muzeju u Sarajevu, broj FAZM, Inventar folkl. zapisa III, No 14372–14597).
- Slovenski lingvistični atlas 1. Človek – telo, bolezni, družina*. 2011. Ljubljana.
- Sobolev, Andrej N. (red.). 2003. *Malyj dialektologičeskij atlas balkanovskih jazykov. Probnij vypusk*. *Studien zum Südosteuropasprachatlas*, Band 2. München.
- Topolinska, Zuzana. 1995. Lingvistička geografija kao zapis jezične povijesti. *Hrvatski dijalektološki zbornik*, 9, Zagreb, 89–99.
- Upitnik. Hrvatski jezični atlas*. 1997. Zagreb (red.) (rkp.).
- Upitnik za srpskohrvatski dijalektološki atlas* 1–130. Beograd.
- Вендина, Татьяна. 2009. *Русские диалекты в общеславянском контексте (лексика)*. Moskva.
- Вопросник Общеславянского лингвистического атласа*. 1965. Moskva: Наука.

- Vuković, Jovan; Brozović, Dalibor; Peco, Asim; Vujičić, Dragomir. 1975. Upitnik za ispitivanje bosansko-hercegovačkih govora. *Bosanskohercegovački dijalektološki zbornik*, 1, Sarajevo, 347–398.
- Wenker, Georg. 1927. – 1956. *Deutscher Sprachatlas (DSA) auf Grund des Sprachatlas des deutschen Reichs*. Marburg.
- Zubčić, Sanja. 2017. *Neocirkumfleks u čakavskom narječju*. Rijeka: Filozofski fakultet.

Prosody of the Croatian Points in the General Slavic Linguistic Atlas:
A Contribution to the Geolinguistic Studies
about the Croatian Language

Summary

In the *Phonetic-Grammatical Series* of the General Slavic Linguistic Atlas (OLA), no provisions have been made for a volume on prosody until now. This article shows one example of the method used for collecting data on accentuation, which is accompanied by a map of the prosody system of the Croatian points of the OLA. In addition, it offers an inventory and the main distribution of the prosodemes within words and presents new knowledge about the systems of some of the points covered by the OLA.

Ključne riječi: lingvistička geografija, Općeslavenski lingvistički atlas, Hrvatski jezični atlas, hrvatska narječja, dijalektna karta, prozodija

Keywords: linguistic geography, General Slavic Linguistic Atlas, Croatian Language Atlas, Croatian dialects, dialect map, prosody

Prilog 5. Akcenatski tipovi hrvatskih punktova za OLA

